

INWESTOR:	BIURO PROJEKTOWE:
 sosnowieckie WODOCIĄGI S.A. Sosnowieckie Wodociągi Spółka Akcyjna ul. Ostrogórska 43, 41-200 Sosnowiec tel. 32 292 55 90-92	 EAZet Paweł Wcisło 32-300 Olkusz, Osiek 189 tel: 32-440-15-60 e-mail: biuro@eazet.pl

STRONA TYTUŁOWA PROJEKTU WYKONAWCZEGO

Nr projektu / Egzemplarz	P-496	Egz. nr ...
Inwestor :	Sosnowieckie Wodociągi Spółka Akcyjna ul. Ostrogórska 43, 41-200 Sosnowiec	
Obiekt :	Rozdzielnia 20kV R-18 na terenie oczyszczalni ścieków Radocha II w Sosnowcu	
Nazwa i zakres projektu:	Projekt wykonawczy remontu pola zasilającego nr 14 na Rozdzielni Głównej R-18 20 kV zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków Radocha II w Sosnowcu	
Zadanie inwestycyjne:	Remont pola zasilającego nr 14 na Rozdzielni Głównej R-18 20 kV zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków Radocha II w Sosnowcu	
Faza opracowania :	PROJEKT WYKONAWCZY	
Rodzaj opracowania:	PW – PROJEKT WYKONAWCZY	
Koordynująca prace jednostka projektowa :	EAZet Paweł Wcisło 32-300 Olkusz, Osiek 189, tel: 602-121-477, e-mail: biuro@eazet.pl	
Sieci, instalacje elektryczne OPRACOWAŁ:	mgr inż. Kacper Kulawik	
Sieci, instalacje elektryczne RYSOWAŁ:	mgr inż. Szymon Kulawik	
Sieci, instalacje elektryczne PROJEKTANT:	mgr inż. Paweł Wcisło upr. budowlane nr SLK/0645/POOE/04 do projektowania w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych, czł. Śląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa nr SLK/IE/2948/05	

SPIS TOMÓW DOKUMENTACJI I PROJEKTÓW ZWIĄZANYCH

L.p.	Nr projektu	Tytuł projektu
1	2	3
1.	P-496	Projekt wykonawczy remontu pola zasilającego nr 14 na Rozdzielni Głównej R-18 20 kV zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków Radocha II w Sosnowcu

SPIS TREŚCI

STRONA TYTUŁOWA PROJEKTU WYKONAWCZEGO	1
SPIS TOMÓW DOKUMENTACJI I PROJEKTÓW ZWIĄZANYCH.....	2
SPIS TREŚCI	3
STRONA ZMIAN I REWIZJI	5
ZAŁĄCZNIKI.....	6
SPIS RYSUNKÓW	7
OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA	8
OPIS TECHNICZNY – PROJEKT TECHNICZNY.....	9
1 PODSTAWA OPRACOWANIA.....	9
2 CEL REALIZACJI ZADANIA I PRZEDMIOT OPRACOWANIA	10
3 ZAKRES OPRACOWANIA	10
4 STAN ISTNIEJĄCY	11
5 STAN PROJEKTOWANY	13
5.1 OBWODY PIERWOTNE	13
5.2 OBWODY WTÓRNE.....	14
5.2.1 ZASTOSOWANE NAPIĘCIA ORAZ OBWODY OKRĘŻNE.....	14
5.2.2 ZABEZPIECZENIE GŁÓWNE POLA.....	15
5.2.3 POMIARY	17
5.2.4 STEROWANIE	17
5.2.5 BŁOKADY.....	17
5.2.6 SYGNALIZACJE	18
5.2.7 WIZUALIZACJA I MONITORING	18
6 INSTALACJA UZIEMIAJĄCA.....	18
7 PROJEKTOWANE LINIE KABLOWE SN I NN.....	19
8 DEMONTAŻE I UTYLIZACJA ODPADÓW ORAZ PRACE PORZĄDKOWE	21
9 OCHRONA PRZECIWPRZEPIĘCIOWA.....	21
10 OCHRONA PRZED PORAŻENIEM ELEKTRYCZNYM	21
11 UWAGI KOŃCOWE I WYTYCZNE PROWADZENIA MODERNIZACJI	22
12 OBLICZENIA TECHNICZNE.....	24
12.1. OBLICZENIA ZWARCIOWE ROZDZIELNI 20KV.....	24
12.2. DOBÓR INSTALACJI UZIEMIAJĄCEJ 20KV.....	24
12.3. SPRAWDZENIE DOBORU URZĄDZEŃ SN.....	25

12.3.1.	SPRAWDZENIE DOBORU WYŁĄCZNIKA	25
12.3.2.	SPRAWDZENIE DOBORU ODŁĄCZNIKA SZYNOWEGO I LINIOWEGO SN. 25	
12.3.3.	SPRAWDZENIE DOBORU PRZEKŁADNIKA PRĄDOWEGO SN.....	25
12.3.4.	SPRAWDZENIE DOBORU PRZEKŁADNIKA PRĄDOWEGO – STRONA WTÓRNA 26	
12.3.5.	SPRAWDZENIE DOBORU PRZEKŁADNIKA NAPIĘCIOWEGO SN.....	27
12.3.6.	SPRAWDZENIE DOBORU PRZEKŁADNIKA NAPIĘCIOWEGO – STRONA WTÓRNA 27	
12.4.	NASTAWY ZABEZPIECZEŃ	28

STRONA ZMIAN I REWIZJI

.....

ZAŁĄCZNIKI

L.p.	Wyszczególnienie	Nr strony/ rysunku	Ilość arkuszy	Zmiany					
1.	Kopia uprawnień projektanta instalacji elektrycznych – Paweł Wcisło	-	2						
2.	Zaświadczenie o przynależności do OIIB projektanta instalacji elektrycznych – Paweł Wcisło	-	1						
3.	Karta katalogowa wyłącznika	-	7						
4.	Karta katalogowa odłączników	-	2						
5.	Karta katalogowa przekładników prądowych	-	4						
6.	Karta katalogowa przekładników napięciowych	-	4						
7.	Karta katalogowa podstaw i wkładek bezpiecznikowych	-	4						
8.	Karta katalogowa przekładnika ziemnozwarciowego	-	6						
9.	Karta katalogowa zabezpieczenia	-	11						
10.	Karta katalogowa urządzenia do tłumienia ferorezonansu	-	5						
11.	Karta katalogowa przełącznika blokady łączeniowej	-	3						
12.	Karta katalogowa kabla SN 20kV	-	4						
13.	Karty katalogowa osprzętu kablowego 20kV	-	2						
14.	Aktualne nastawy zabezpieczeń modernizowanego pola	-	1						
15.	Wykaz demontaży	-	1						
16.	Zestawienie materiałowe i album kablów	-	10						
17.	Oświadczenie projektanta w sprawie równoważności materiałów i ich dopuszczenia do zastosowania w miejsce zaprojektowanych urządzeń i aparatury	-	1						
18.	Uzgodnienie nastaw zabezpieczeń przez Tauron Dystrybucja z 5.10.2023r.	-	1						

SPIS RYSUNKÓW

L.p.	Wyszczególnienie	Nr strony/ rysunku	Ilość arkuszy	Zmiany				
Cześć rysunkowa – PROJEKT WYKONAWCZY								
-	Rozdzielnia Główna R-18 20 kV. Schemat główny rozdzielni 20kV. Stan istniejący	P-496-1	1					
-	Rozdzielnia Główna R-18 20 kV. Schemat główny rozdzielni 20kV. Stan projektowany	P-496-2	1					
-	Rozdzielnia Główna R-18 20 kV. Rzut budynku rozdzielni.	P-496-3	1					
-	Rozdzielnia Główna R-18 20 kV. Pole zasilające nr 14. Plan rozmieszczenia aparatury w polu	P-496-4	1					
-	Rozdzielnia Główna R-18 20 kV. Pole zasilające nr 14. Schematy zasadnicze	P-496-11	15					
-	Rozdzielnia Główna R-18 20 kV. Pole zasilające nr 14. Schematy montażowe	P-496-12	7					
-	Rozdzielnia Główna R-18 20 kV. Pole zasilające nr 14. Elewacja celki pola	P-496-13	1					

OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA

Paweł Wcisło

Olkusz, wrzesień 2023r.

nr upr: SLK/0645/POOE/04

OŚWIADCZENIE projektanta

Zgodnie z art.34 ust. 3d Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. Dz. U. Nr 207 z 2003 r. poz. 2016 z póź. zm.,

niniejszym oświadczam, że projekt wykonawczy:

**Projekt wykonawczy remontu pola zasilającego nr 14 na
Rozdzielni Głównej R-18 20 kV zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków
Radocha II w Sosnowcu**

adres inwestycji:

Sosnowieckie Wodociągi Spółka Akcyjna
ul. Ostrogórska 43, 41-200 Sosnowiec

Sporządzona (data): **wrzesień 2023r.**

dla:

Sosnowieckie Wodociągi Spółka Akcyjna
ul. Ostrogórska 43, 41-200 Sosnowiec

**została wykonana zgodnie z obowiązującymi przepisami, Standardami
Inwestora, zasadami wiedzy technicznej oraz w szczególności z Ustawą Prawo
Budowlane Dz.U.2021.2351 art.34 ust. 3d i zgodna jest z umową, obowiązującymi
przepisami prawa, normami, wymaganiami i wytycznymi oraz została wykonana
w sposób kompletny, z punktu widzenia celu, któremu ma służyć oraz w oparciu
o najnowszą wiedzę i technologię.**

.....

OPIS TECHNICZNY – PROJEKT TECHNICZNY

1 Podstawa opracowania

Podstawą opracowania są następujące założenia:

- umowa na wykonanie dokumentacji projektowej, umowa nr **149/TE/2023**,
- inwentaryzacja stanu istniejącego, wizja lokalna na obiekcie,
- wzajemne uzgodnienia pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą,
- istniejąca dokumentacja projektowa dla obiektu,
- standardy Inwestora:
- normy:
  - ☐ PN-EN 60909-0:2016 (U) Prądy zwarciove w sieciach trójfazowych prądu przemiennego. Część 0; Obliczenia prądów,
  - ☐ PN-EN 60865-1:2012 (U) Prądy zwarciove – obliczanie skutków działania prądów zwarciowych. Część 1; Definicje i metody obliczania,
  - ☐ PN-EN IEC 62271-200:2022-02 Wysokonapięciowa aparatura rozdzielcza i sterownicza – Część 200: Rozdzielnice prądu przemiennego w osłonach metalowych na napięcie znamionowe powyżej 1kV do 52kV włącznie,
  - ☐ PN-G-42042:1998 Środki ochronne i zabezpieczające w elektroenergetyce kopalnianej. Zabezpieczenia zwarciove i przeciążeniowe. Wymagania i zasady doboru.
  - ☐ Norma PN-HD 60364-4- ... Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych -- Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa . Wieloarkuszowa,
  - ☐ Norma PN-IEC 60364-5-... Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych. Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego. Wieloarkuszowa,
  - ☐ PN-EN 50522:2022-12 Uziemienie instalacji elektroenergetycznych prądu przemiennego o napięciu wyższym niż 1kV,
  - ☐ N SEP-E-004 "Elektroenergetyczne i sygnalizacyjne linie kablowe. Projektowanie i budowa",
  - ☐ PN-EN 61140:2016-07 Ochrona przed porażeniem prądem elektrycznym. Wspólne aspekty instalacji i urządzeń.
  - ☐ PN-HD 60364-5-52:2011 Instalacje elektryczne niskiego napięcia -- Część 5-52: Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego – Oprzewodowanie.
  - ☐ PN-HD 60364-4-41:2017-09 " Instalacje elektryczne niskiego napięcia - Część 4-41: Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa - Ochrona przed porażeniem elektrycznym",
  - ☐ PN-HD 60364-6 „Instalacje elektryczne nn - Część 6: Sprawdzenia”.

- Zarządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2010 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dziennik Ustaw Nr 56 poz. 461),
- Prawo budowlane z 7 lipca 1994, wraz z późniejszymi zmianami, aktualnymi w chwili wykonywania niniejszego opracowania.
- Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dziennik Ustaw Nr 80 poz. 563),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26.09.1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy-Obwieszczenie Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28.08.2003r.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28.08.2019r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/35/UE z dnia 26 lutego 2014r. wdrożonej Rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 2 czerwca 2016r. w sprawie wymagań dla sprzętu elektrycznego,
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. - "Prawo energetyczne" (Dziennik Ustaw RP nr 54 wraz z późniejszymi zmianami, poz. 348 i nr 158, poz. 1042). Rozdział 6. "Urządzenia, instalacje, sieci i ich eksploatacja".

2 Cel realizacji zadania i przedmiot opracowania

Celem realizacji zadania jest opracowanie dokumentacji projektowej umożliwiającej przeprowadzenie remontu pola zasilającego nr 14 na Rozdzielni Głównej R-18 20kV zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków Radocha II w Sosnowcu.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest projekt wykonawczy branży elektryki dla zakresu jw.

Inwestorem dla zadania jest:

Sosnowieckie Wodociągi Spółka Akcyjna ul. Ostrogórska 43, 41-200 Sosnowiec.

3 Zakres opracowania

Zakres niniejszego opracowania i dokumentacji projektowej:

- ☐ demontaż istniejącej aparatury obwodów pierwotnych w celce pola nr 14,
- ☐ demontaż istniejącej aparatury obwodów wtórnych w celce pola nr 14,
- ☐ uzupełnienie instalacji uziemiającej,
- ☐ zabudowa nowej aparatury obwodów pierwotnych 20kV w polu nr 14,
- ☐ zabudowa nowej aparatury obwodów wtórnych w polu nr 14,
- ☐ utylizacja odpadów, posprzątanie terenu prac,
- ☐ ochrona przeciwprzepięciowa, ochrona przeciwporażeniowa.

4 Stan istniejący

Główna stacja zasilająca 20kV (oznaczona jako R-18) zlokalizowana na terenie oczyszczalni ścieków Radocha II w Sosnowcu posiada typową rozdzielnicę Ruwb-20, wykonana jako wolnostojąca jednostka w układzie „U” z sekcjonowanymi (odłącznikiem) szynami zbiorczymi, dwupoziomową, złożoną z 30 pól.

- sekcja 1 – pola 1 – 14,
- sekcja 2 – pola 17 – 30.

Pole sprzęgłowe nr 31 wyposażone jest w wyłącznik mocy, przekładniki prądowe oraz odłączniki szynowe po obu stronach pola. Sekcja 1 (pole nr 14) zasilana jest kablem 20kV HAKFtA 3x240mm² z pola nr 29 rozdzielni GPZ Mysłówice 110/20kV. Kabel zasilający przyłączy 1 w eksploatacji odbiorcy. Zdjęcie celki pola:

Sekcja 2 (pole nr 17) zasilana jest z pola nr 16, które zasilono z stacji Czarna Przemsza. Granica zasilania znajduje się na odłączniku szynowym w polu nr 17. Zdjęcie celki pola:

Sterowanie odłącznikami w obu polach jest ręczne z poziomu górnego. Sterowanie wyłącznikiem jest zarówno ręczne z przycisków sterowniczych/przycisków na panelu zabezpieczenia jak i zdalne poprzez zabezpieczenie pola.

Układ pól zasilających (wyłączników) nr 14 i 17 oraz pola sprzęgła nr 31 objęty jest blokadą elektryczną uniemożliwiającą spięcie GPZ Mysłowice i GPZ Czarna Przemsza, zrealizowaną w sposób uniemożliwiający jednoczesne załączenie pól nr 14 i 17 przy załączonym polu sprzęgła nr 31.

Pola nr 14 i 17 wyposażone są w cyfrowe zespoły zabezpieczające typu multiMUZ LZ, wyłączniki mocy (w polu nr 14 – SCI4, w polu nr 17 HD4/R), przekładniki prądowe, przekładniki napięciowe (tylko pole nr 14) oraz odłączniki OW III 20/6.

Pole nr 31 wyposażone jest w cyfrowe zespoły zabezpieczające typu multiMUZ-3, wyłącznik mocy SION 3AE5, przekładniki prądowe TPU 60.11 oraz odłączniki OW-24.

Sieć 20kV zasilająca oczyszczalnię ścieków Radocha II w Sosnowcu pracuje z punktem zerowym uziemionym przez rezystor.

W układzie zasilania oczyszczalni nie przewidziano automatyki SZR.

Moc zwarciowa na przyłączy 1 wynosi 144,6 MVA, a na przyłączy 2 – 233,5 MVA.

Rozdzielnia 20kV posiada uziemienie ochronne wykonane bednarką **żółto-zieloną**, wprowadzoną do wszystkich celek 20kV:

5 Stan projektowany

5.1 Obwody pierwotne

Pole nr 14 jest aktualnie wyposażonym polem rezerwowym. Projekt zakłada całkowity demontaż aparatury pierwotnej zabudowanej w celce pola nr 14. Dodatkowo celka pola zostanie odnowiona (renowacja, odmalowanie, nowy napis na elewacji celki).

W polu zostanie zabudowana następująca aparatura pierwotna:

- ☐ wyłącznik próżniowy, do zabudowy stałej, konstrukcja wsporcza w formie wózka, wyłącznik typu e²BRAVO o parametrach:

- napięcie znamionowe wyłącznika: 24kV,
- prąd znamionowy: 800A,
- napięcie znamionowe udarowe piorunowe (1,2/50μs): 125kV,
- napięcie znamionowe o częstotliwości sieciowej (1 min.): 50kV,
- prąd znamionowy załączalny zwarciov: 63kA,
- prąd znamionowy wyłączalny zwarciov: 25kA,
- prąd znamionowy krótkotrwały wytrzymywany (3s): 25kA,
- prąd znamionowy szczytowy wytrzymywany: 63kA,
- napięcie sterownicze: 220VDC.

- ☐ przekładnik prądowy wsporczy typu TPU 60.11, przekładnik o parametrach:

- napięcie znamionowe przekładnika: 24kV,
- napięcie znamionowe udarowe piorunowe (1,2/50μs): 125kV,
- napięcie znamionowe o częstotliwości sieciowej (1 min.): 50kV,
- prąd znamionowy krótkotrwały wytrzymywany (1s): 31,5kA,
- prąd znamionowy szczytowy wytrzymywany: 80kA,
- przekładnia: 150/5/5A:

I rdzeń: 5VA, kl. 0,5; FS5,

II rdzeń: 10VA, 5P10.

- ☐ przekładnik napięciowy typu TJC 6, przekładnik o parametrach:

- napięcie znamionowe przekładnika: 24kV,
- napięcie znamionowe udarowe piorunowe (1,2/50μs): 125kV,
- napięcie znamionowe o częstotliwości sieciowej (1 min.): 50kV,
- przekładnia: 20:√3/0,1:√3/0,1:3

I rdzeń: 5VA, kl. 0,5,

II rdzeń: 5VA, kl. 3P.

- ☐ podstawa bezpiecznikowa pionowa z wkładką bezpiecznikową typu WBP-20 0,5A.

- ☐ przekładnik ziemnozwarciowy z rdzeniem dzielonym typu IO-100-D.
- ☐ odłącznik 3-fazowy, wewnętrzny, wyposażony w izolatory porcelanowe, przystosowany pod napęd typu posuwistego, odłącznik typu OWIII o parametrach:
  - napięcie znamionowe odłącznika: 24kV,
  - prąd znamionowy: 630A,
  - napięcie znamionowe udarowe piorunowe (1,2/50μs): 125kV,
  - napięcie znamionowe o częstotliwości sieciowej (1 min.): 50kV,
  - prąd znamionowy krótkotrwały wytrzymywany (3s): 20kA,
  - prąd znamionowy szczytowy wytrzymywany: 50kA.
- ☐ odłącznik z uziemnikiem dolnym 3-fazowy, wewnętrzny, wyposażony w izolatory porcelanowe, przystosowany pod napęd typu posuwistego, odłącznik typu OWIII o parametrach:
  - napięcie znamionowe odłącznika: 24kV,
  - prąd znamionowy: 630A,
  - napięcie znamionowe udarowe piorunowe (1,2/50μs): 125kV,
  - napięcie znamionowe o częstotliwości sieciowej (1 min.): 50kV,
  - prąd znamionowy krótkotrwały wytrzymywany (3s): 20kA,
  - prąd znamionowy szczytowy wytrzymywany: 50kA.

Wyłącznik będzie wyposażony w napęd silnikowy natomiast odłączniki oraz uziemnik będą wyposażone w napędy ręczne. Dodatkowo odłączniki oraz uziemnik będą wyposażone w blokady elektromagnetyczne typu NO5.

Jako połączenia pomiędzy urządzeniami obwodów pierwotnych należy zastosować malowane szyny aluminiowe płaskie AP 60x10.

5.2 Obwody wtórne

Wymiana całej aparatury pierwotnej pola wiąże się ściśle z zabudową nowej aparatury obwodów wtórnych pola (zabezpieczenie główne pola, zabezpieczenia obwodów sterowniczych i napięciowych, listwy zaciskowe, przekaźniki sygnalizacyjne, przyciski sterownicze, lampka sygnalizacyjna i amperomierz).

5.2.1 Zastosowane napięcia oraz obwody okrężne

W polu występować będą następujące napięcia:

- ☐ napięcie znamionowe rozdzielni – 20kV, 50Hz;
- ☐ napięcie obwodów pomiaru napięcia – 100V, 50Hz;

- napięcie obwodów zabezpieczenia ziemnozwarciowego – 100V, 50Hz;
- napięcie pomocnicze obwodów sterowniczych, sygnalizacyjnych, blokad oraz zasilania napędu wyłącznika – 220VDC.

Pomiar napięcia 100V w polu realizowany jest po stronie wtórnej przekładników napięciowych zabudowanych w polu. Napięcia 100V należy zastosować w obwodach kontroli napięcia 20kV dla zabezpieczeń podnapięciowych i nadnapięciowych.

Dla działania zabezpieczeń ziemnozwarciowych w polu realizowany jest pomiar napięcia 100V, które jest generowane w uzwojeniach otwartego trójkąta przekładników napięciowych zabudowanych w polu, w czasie występowania zwarć doziemnych w sieci 20kV.

Projektuje się zastosowanie nowych kabli sterowniczych dla włączenia pola w istniejące obwody okrężne rozdzielni.

5.2.2 Zabezpieczenie główne pola

Jako zabezpieczenie główne pola zabudowano cyfrowy zespół zabezpieczeń (sterownik polowy) typu e²TANGO-800.

Sterownik polowy typu e²TANGO to zintegrowany terminal sterowniczo-zabezpieczeniowy łączący funkcje sterownika polowego i zabezpieczenia, wyposażony w kolorowy wyświetlacz graficzny z synoptyką pola (układ odwzorowania pola SN na wyświetlaczu). Sterownik polowy realizuje funkcje automatyk i zabezpieczeń wymaganych do ochrony pola dopływowego. Sterownik zapewnia pełną współpracę z systemem nadzoru i sterowania stacji w zakresie układów i protokołów komunikacji. Wyposażony jest w port USB do konfiguracji np. z komputera przenośnego (łączy serwisowe), łączy inżynierskie do nadzoru zabezpieczeń.

Sterownik polowy e²TANGO jest cyfrowym zespołem elektroenergetycznej automatyki zabezpieczeniowej. Bezpieczeństwo obsługi zapewnia wbudowany system blokad, uniemożliwiający niedozwolone operacje łącznikami. Wszelkie operacje łączeniowe, pobudzenia i zadziałanie zabezpieczeń rejestrowane są w rejestratorze zdarzeń. Przebiegi wielkości zakłóceń zapisywane są dodatkowo w rejestratorze zakłóceń, co umożliwia ich późniejszą analizę.

Sterownik e²TANGO będzie realizować funkcje automatyki i zabezpieczeń wymaganych do ochrony pola dopływowego liniowego. Sterownik ten ma możliwość rozbudowy o dodatkowe wejścia i wyjścia w oparciu o karty rozszerzeń.

Sterownik e²TANGO ma możliwość zaprogramowania zabezpieczeń technologicznych pod względem: sposobu działania, zwłoki czasowej, oraz tworzenia własnego komunikatu tekstowego przypisanego przez użytkownika (funkcja dostępna dla użytkownika). Sterownik e²TANGO jest wyposażony w port USB do komunikacji lokalnej z oprogramowaniem konfiguracyjnym.

Sterownik e²TANGO posiada funkcję analizatora parametrów sieci w zakresie min.: napięcie, prąd, częstotliwość, kształt przebiegu czasowego, symetria napięć trójfazowych. Sterownik e²TANGO jest wyposażony w osobny panel operatorski z zestawem programowalnych diod sygnalizacyjnych, umożliwiający nastawienia oraz przeglądanie zarejestrowanych zdarzeń z opisami w języku polskim. Panel operatorski sterownika e²TANGO na wyświetlaczu graficznym umożliwia przedstawienie schematu synoptycznego pola. Wyświetlacz jest obsługiwany z poziomu polskojęzycznego menu.

Sterownik e²TANGO oprócz kryteriów zabezpieczeniowych pola, umożliwia realizację niżej wymienionych funkcji:

- ☐ pomiar prądów każdej z faz, napięć i mocy,
- ☐ pomiar energii,
- ☐ funkcje telemechaniki,
- ☐ sterowania łącznikami pola,
- ☐ autotestu,
- ☐ kontroli ciągłości obwodów wyłączających.

Sterownik e²TANGO posiada:

- ☐ dwa banki nastaw zabezpieczeń (z możliwością zdalnej zmiany banku nastaw),
- ☐ możliwość ustawienia działania danej funkcji zabezpieczeniowej na wyłączenie lub na sygnalizację,
- ☐ rejestrator zakłóceń i rejestrator zdarzeń,
- ☐ logiki programowalne umożliwiające realizację układów blokad i automatyk stacyjnych,
- ☐ sygnalizację w postaci 14 diod konfigurowalnych,
- ☐ możliwość obsługi lokalnej w zakresie zmiany nastaw, programowania sygnalizacji i przekaźników, określania stanów wejść i wyjść, przeglądania zdarzeń i zakłóceń z poziomu kolorowego wyświetlacza z synoptyką pola, jak również komputera przenośnego,
- ☐ pełne oprogramowanie do konfiguracji w języku polskim umożliwiające m.in. odczyt i zapis rejestratorów zdarzeń/zakłóceń oraz rejestratora kryterialnego, parametrów nastaw, konfiguracji, algorytmu logiki użytkownika, synoptyki pola oraz możliwości reedycji wyświetlanych pomiarów na poszczególnych stronach ekranu wyświetlacza sterownika.

Nastawy zabezpieczeń wprowadzane mogą być bezpośrednio z klawiatury na panelu czołowym lub za pomocą specjalnego oprogramowania czy też systemu dyspozytorskiego. Sterownik e²TANGO zostanie wyposażony w karty we/wy cyfrowych, karty pomiaru prądów i napięć oraz interfejs komunikacyjny, umożliwiający połączenie lokalne z komputerem czy też z nadrzędnymi systemami nadzoru.

Do nowoprojektowanego zabezpieczenia e²TANGO zakłada się wprowadzenie nastaw z istniejącego zabezpieczenia multiMUZ-3.

Zadziałanie zabezpieczeń e²TANGO powoduje otwarcie wyłącznika poprzez 2 wyzwacze otwierające wyłącznika.

5.2.3 Pomiary

Pomiary zrealizowane są w układzie pośrednim z wykorzystaniem przekładników prądowych i przekładników napięciowych zabudowanych w polu.

W modernizowanym polu wartości prądów w poszczególnych fazach, a także wartości napięć oraz mocy czynnej i biernej są rejestrowane i możliwe do odczytu z wyświetlacza na panelu operatorskim zabezpieczenia e²TANGO.

Pomiar energii elektrycznej w modernizowanym polu realizowany jest za pomocą zabezpieczenia e²TANGO.

Pomiar rozliczeniowy energii elektrycznej poza zakresem niniejszego opracowania,

Zapewniono również odczyt wartości prądu na elewacji pola za pomocą amperomierza wskazówkowego.

5.2.4 Sterowanie

Manewrowanie odłącznikiem szynowym, odłącznikiem liniowym oraz uziemnikiem jest możliwe za pomocą dźwigni napędów ręcznych. Odłączniki oraz uziemnik wyposażone zostały w blokady elektromagnetyczne typu NO5 uniemożliwiające wykonanie nieprawidłowych czynności łączeniowych.

Sterowanie wyłącznikiem nadzorowane jest poprzez e²Tango i możliwe jest w dwóch wariantach:

- ☐ sterowanie lokalne z elewacji pola (z przycisków sterowniczych lub z panelu sterownika polowego) lub bezpośrednio z wyłącznika z informacją do sterownika polowego,
- ☐ sterowanie z systemu nadrzędnego poprzez sterownik polowy.

Wybór systemu sterowania zrealizowany jest poprzez uprawnienia z panelu sterownika polowego.

5.2.5 Blokady

W modernizowanym polu zastosowane są blokady związane z dokonywaniem czynności łączeniowych w torze głównym pola.

Czynności łączeniowe mogą być przeprowadzone:

- ☐ czynności łączeniowe odłącznikiem szynowym można wykonywać tylko przy wyłączonym wyłączniku,
- ☐ czynności łączeniowe odłącznikiem liniowym można wykonywać tylko przy wyłączonym wyłączniku oraz otwartym uziemniku,

- czynności łączeniowe uziemnikiem można wykonywać tylko przy braku obecności napięcia na kablu dopływowym.

Zastosowano układ blokady z podtrzymaniem uniemożliwiający załączenie wyłącznika po zadziałaniu zabezpieczeń do czasu usunięcia przyczyny realizowany poprzez zabezpieczenie e²TANGO.

Układ pól zasilających (wyłączników) nr 14 i 17 oraz pola sprzęgła nr 31 objęty jest blokadą elektryczną uniemożliwiającą spięcie GPZ Mysłowice i GPZ Czarna Przemsza, zrealizowaną w sposób uniemożliwiający jednoczesne załączenie pól nr 14 i 17 przy załączonym polu sprzęgła nr 31.

5.2.6 Sygnalizacje

W zmodernizowanym polu zrealizowane zostały następujące rodzaje sygnalizacji:

- Sygnalizacja zbiorcza obejmująca sygnały wystawiane przez zabezpieczenie e²TANGO (AW, UP, doziemienie) oraz zaniki napięcia w obwodach sterowania i sygnalizacji (wskazywane również poprzez przekaźniki sygnalizacyjne zabudowane na płycie czołowej pola) i wyprowadzona na obwody okężne,
- Sygnalizacja stanów awaryjnych pola od zabezpieczenia oraz od zaniku napięcia w obwodach sterowania i sygnalizacji jest realizowana optycznie w polu (diody sygnalizacyjne na panelu e²TANGO oraz lampka dla sygnalizacji stanów awaryjnych na elewacji pola).

Sygnalizacja ruchowa obejmuje stan położenia wyłącznika, odłączników – wyświetlacz graficzny na sterowniku polowym e²TANGO.

Przewidziano kontrolę lamki dla sygnalizacji stanów awaryjnych poprzez zastosowanie dedykowanego przycisku sterowniczego.

5.2.7 Wizualizacja i monitoring

Wizualizacja i sterowanie modernizowanym polem odbywać się będzie z wykorzystaniem systemu nadrzędnego. Dane niezbędne do tego celu pobierane będą ze sterownika polowego e²TANGO zlokalizowanego w modernizowanym polu.

Modernizowane pole wyposażone w e²TANGO będzie włączone do systemu nadrzędnego poprzez łącze telekomunikacyjne RS485.

6 Instalacja uziemiająca

W Rozdzielni Głównej R-18 20kV przewiduje się uzupełnienie istniejącej instalacji uziemiającej. Nowoprojektowane urządzenia 20kV zabudowane w modernizowanym polu nr 14 podłączone zostaną do istniejącej instalacji uziemiającej w budynku. Będzie to uziemienie ochronne.

Całość projektowanej instalacji uziemiającej przewiduje się wykonać bednarką ocynkowaną FeZn 40x5mm (żółto-zieloną).

Połączenia projektowanej bednarki z istniejącą instalacją uziemiającą wykonać poprzez spawanie. Połączenia bednarki do obudów projektowanych urządzeń wykonać należy poprzez skręcanie. Do instalacji uziemiającej podłączyć należy wszystkie projektowane urządzenia, konstrukcję oraz aparaturę, połączenie wykonać należy w dwóch miejscach do szyny uziemiającej.

Połączenia bednarki należy wykonać w sposób trwały, najlepiej poprzez spawanie, dopuszcza się również połączenia skręcane. Połączenia spawane bednarki zostaną odpowiednio zabezpieczone taśmą antykorozyjną Denso.

Po wykonaniu instalacji uziemiającej wykonać należy następujące pomiary i pomiary te decydują o dopuszczeniu instalacji do pracy.:

- a) pomiar rezystancji uziemienia,
- b) pomiar ciągłości uziemień,
- c) pomiar napięć rażenia,
- d) pomiary obciążalności mocą pozorną uzwojeń wtórnych przekładników.

7 Projektowane linie kablowe SN i nN

W ramach zadania projektuje się następujące linie kablowe SN 20kV:

- a) Kabel SN nr 1 (ozn. KSN1), kabel 20kV typu XRUHAKXS

3x(1x240mm²/50mm²), 12/20kV, l~50m, kabel relacji:

Istniejąca linia kablowa 20kV relacji: Podstacja Mysłowice – Rozdzielnia Główna R-18 20kV, projektowana mufa kablowa SN 20kV M1 - Rozdzielnia Główna R-18 20kV, sekcja 1, pole nr 14.

Kabel układać w kanale kablowym budynku Rozdzielni Główniej R-18 20kV oraz poza budynkiem.

Projektowany odcinek linii kablowej dobrano do istniejącego obciążenia rozdzielni R-18 20kV. Z budynku wycofany zostanie i zdemonstrowany odcinek istniejącego kabla olejowego typu HAKFtA 3x240mm², do pola przyłączony zostanie nowoprojektowany kabel XRUHAKXS 3x(1x240mm²/50mm²), 12/20kV. Projektowany kabel jest kablem o parametrach znacznie lepszych niż istniejący kabel zasilających rozd. R-18 20kV – kabel dobrano poprawnie.

Wprowadzenie projektowanego odcinka linii kablowej SN 20kV (ozn. KSN1) do istniejącego budynku rozdzielni R-18 20kV wykonać należy poprzez istniejący przepust kablowy w budynku. Wewnątrz budynku kabel układać w istniejących kanałach kablowych.

Wszystkie przejścia przez ściany należy uszczelnić preparatem ognioszczelnym do klasy odporności ogniowej ściany lub jeśli nie została wskazana do poziomu REI120, należy stosować preparat ognioszczelny/masę uszczelniającą Hilti (CP673).

Na kablach przechodzących przez ściany i przegrody pożarowe należy założyć oznaczniki kablowe po obydwu stronach ściany pożarowej. Należy stosować oznaczniki trwałe, płaskie, wykonane z tworzywa sztucznego lub metalowe z wygrawerowanymi opisami. Układanie kabli wykonać zgodnie z normą N-SEP-E-004.

Kable ułożone pionowo lub pochyło powinny być tak zamocowane tak, aby siła naciągu nie wywoływała nadmiernych naprężeń w kablu, nie powodowała osiowego przesunięcia kabla. Podłączenie projektowanego odcinka linii kablowej SN 20kV do pola nr 14 w rozdzielnicy SN 20kV R-18, wykonać należy za pomocą wewnętrznych głowic kablowych, zimnokurczliwych typu 3xITK224 C95-240x12, z końcówkami śrubowymi.

Do połączenia istniejącego kabla HAKFtA 3x240mm² z proj. kablem XRUHAKXS 3x(1x240mm²/50mm²), 12/20kV, zastosować należy mufę termokurczliwą przejściową ze złączkami śrubowymi 24GTM3.1.M70-240.

Mufę kablową zabudować należy poza budynkiem stacji.

Stosować należy osprzęt kablowy prod. Euromold/Nexans, dostosowany do $U_n=24kV$.

Karty katalogowe zastosowanego osprzętu kablowego przedstawiono w jednym z załączników do dokumentacji.

Wykonawca linii kablowej powinien przedstawić również protokoły z badań pomontażowych odbiorczych obejmujących swym zakresem:

- a) oględziny zewnętrzne,
- b) sprawdzenie zgodności faz,
- c) sprawdzenie ciągłości żył roboczych i powrotnych,
- d) pomiar rezystancji żył roboczych i powrotnych dla kabli,
- e) pomiar rezystancji izolacji,
- f) próba napięciowa izolacji żyły roboczej metodą VLF 0.1 o kształcie sinusoidalnym z pomiarem współczynnika strat dielektrycznych $\tan \delta$,
- g) pomiar poziomu wyładowań niezupełnych,
- h) badanie szczelności powłoki.

Dodatkowe wytyczne dla budowy linii kablowych SN i nN:

Kable układać zgodnie z obowiązującymi normami. W trakcie budowy linii kablowych należy przestrzegać wymagań normy N SEP-E-004.

Dopuszczalne jest zginanie kabli elektroenergetycznych w przypadkach koniecznych, należy zachować dopuszczalne wartości promieni gięcia zgodnie z katalogiem producenta (promień gięcia oznacza najmniejszy możliwy do uzyskania łuk nie powodujący uszkodzeń mechanicznych), w przypadku braku dostatecznych informacji promień gięcia nie powinien być większy niż:

- 10-krotna średnica linii kablowej w przypadku kabli sygnałowych;
- 15-krotna średnica linii kablowej w przypadku kabli wielożyłowych;
- 20-krotna średnica linii kablowej w przypadku kabli jednożyłowych.

8 Demontaże i utylizacja odpadów oraz prace porządkowe

Wykonawca robót zobowiązany jest do ustalenia z Inwestorem przeznaczenia wszystkich elementów pochodzących z demontaży. Inwestor wskaże, które elementy nie podlegają utylizacji i powinny zostać w stanie nienaruszonym przekazane zamawiającemu. **Wykonawca robót elektrycznych zobowiązany jest do wykonania i zatwierdzenia u Inwestora protokołu robót zanikowych dla każdych prac ulegających zasypaniu, zakopaniu oraz dla przeprowadzanych demontaży.**

Wykonawca robót staje się wytwórcą powstałych przy realizacji prac odpadów i zobowiązany jest do postępowania z nimi zgodnie z obowiązującą Ustawą o odpadach z dn. 14 grudnia 2012r. (Dz.U. 2013 poz. 21 z późn. zm.).

9 Ochrona przeciwprzepięciowa

Nie wprowadzono zmian w ochronie przeciwprzepięciowej.

10 Ochrona przed porażeniem elektrycznym

Ochronie podlegają wszystkie części urządzeń elektrycznych, które nie znajdują się pod napięciem, a przerzut napięcia na te urządzenia w przypadkach awaryjnych może stworzyć niebezpieczeństwo porażenia. Dla rozdzielni 20kV wykonane jest uziemienie ochronne.

Wszystkie elementy metalowe dostępne połączono przewodami uziemiającymi w postaci płaskownika stalowego ocynkowanego i podłączono do instalacji uziemiającej.

Jako ochronę przeciwporażeniową dodatkową zastosowano uziemienie.

Zastosowano następujące środki ochrony:

- ☐ ochrona podstawowa – ochrona przed dotykiem bezpośrednim (izolacja części czynnych oraz bariery ochronne w pomieszczeniach wydzielonych, dostępnych tylko dla uprawnionych osób dozoru i ruchu elektrycznego),
- ☐ ochrona przed dotykiem pośrednim zapewnia uziemienie ochronne. Ochronie podlegają dostępne metalowe części sprzętu elektrycznego nieprzeznaczone do pracy pod napięciem, metalowe konstrukcje wsporcze i metalowe osłony. Instalację uziemienia ochronnego należy wykonać oddzielnie dla każdego urządzenia i połączyć do siatki uziemiającej rozdzielnic 20kV. Sieć 20kV zasilająca oczyszczalnię ścieków Radocha II w Sosnowcu pracuje z punktem zerowym uziemionym przez rezystor.

Skuteczność zastosowanych środków ochrony przeciwporażeniowej należy potwierdzić pomiarami zgodnie z normą PN-HD-60364-6 „Instalacje elektryczne nn - Część 6:

Sprawdzenia”. Środki ochrony przed dotykiem bezpośrednim i pośrednim należy wykonać zgodnie z wymogami norm PN-HD 60364-4-41 i PN-E-05115.

11 Uwagi końcowe i wytyczne prowadzenia modernizacji

- a) Wykonawcę realizującego budowę wg. niniejszego opracowania obowiązuje w jego zakresie przestrzeganie przepisów BHP w odniesieniu do wszystkich szczegółów, które nie mogły być omówione w projekcie,
- b) Wszystkie prace demontażowe i montażowe należy wykonywać pod nadzorem osób przeszkolonych i uprawnionych. Użycie sprzętu może nastąpić po absolutnym upewnieniu się, że zapewnione będzie bezpieczeństwo pracujących ludzi, za zgodą Inspektora Nadzoru Budowy,
- c) Przed rozpoczęciem prac kierownik budowy powinien:
  - i. zapewnić oznakowanie i wydzielenie terenu, na którym będą prowadzone prace,
  - ii. przeprowadzić instruktaż pracowników, informując o ewentualnych zagrożeniach,
  - iii. wskazać konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zabezpieczających przed skutkami zagrożeń,
  - iv. określić zasady postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia.
- e) Po zakończeniu robót należy przeprowadzić próby funkcjonalne urządzeń, sprawdzenie aparatury przekąźnikowej i pomiarowej, pomiary izolacji obwodów wtórnych, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami,
- f) Oddanie urządzeń do eksploatacji winno być poprzedzone wykonaniem rozruchu próbnego,
- g) Ze wszystkich prób i pomiarów należy sporządzić protokoły, a ostateczne przekazanie urządzeń do eksploatacji może nastąpić po uzyskaniu świadectwa lub zezwolenia na dopuszczenie do ruchu,
- h) Podczas prac demontażowych należy zwrócić szczególną uwagę, aby nie uszkodzić pracujących urządzeń, kabli i innych instalacji,
- i) Oznaczenie identyfikacyjne przewodów elektrycznych należy wykonać barwami zgodnie z Normą nr PN-EN 60446:2002,
- j) Wszelkie prace należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz z uwzględnieniem Polskich Norm,
- k) Po zakończeniu modernizacji należy wykonać badanie zagrożenia porażeniowego na rozdzielni 20kV,
- l) Przy montażu oszynowania należy pamiętać o zachowaniu bezpiecznych odległości izolacyjnych,
- m) Przy montażu oszynowania należy pamiętać o zachowaniu bezpiecznych odległości

- izolacyjnych,
- n) W trakcie montażu osprzętu wewnętrzną część zacisków należy pokryć pastą zwiększającą przewodność,
  - o) Należy zwrócić uwagę czy powierzchnia zacisków nie ma uszkodzeń mechanicznych i wad wykonania mogących wpływać na jakość połączenia elektrycznego oraz mechanicznego,
  - p) Przy połączeniach zacisków śrubowych oraz sworzni lub z końcówkami płaskimi należy stosować podkładki zwykłe i sprężyste, ocynkowane,
  - q) Podczas montażu należy na bieżąco kontrolować zbliżenia pomiędzy elementami czynnymi, a także pomiędzy elementami czynnymi i elementami metalowymi.

Dostawca urządzeń został podany przykładowo i może ulec zmianie na innego dostawcę produkującego równoważne urządzenia o takich samych lub lepszych parametrach.

Zmiana urządzeń jest możliwa tylko i wyłącznie po uzyskaniu zgody Inwestora i biura projektowego wykonyującego niniejszy projekt.

Nie dopuszcza się zmiany typów podanej aparatury oraz projektowanych materiałów i elementów bez zgody Inwestora oraz Projektanta.

Do projektu dołączono oświadczenie projektanta o dopuszczeniu materiałów równoważnych, parametry urządzeń przedstawiono w dokumentacji projektowej.

Po uzyskaniu ww. zgód, zmiany i aktualizacji dokumentacji dokona we własnym zakresie wybrany w ramach przetargu Wykonawca prac.

12 Obliczenia techniczne

12.1. Obliczenia zwarciove rozdzielni 20kV

Informację odnośnie parametrów zwarciowych na szynach istniejącej rozdzielni Rozdzielni Głównej R-18 20kV podał Inwestor. Na potrzeby doboru urządzeń SN moc zwarciową dla Rozdzielni Głównej R-18 20kV należy przyjąć jako: $S_z = 233,5 \text{ MVA}$, czas trwania zwarcia $T_z = 1\text{s}$.

Prąd początkowy:

$$I_k' = \frac{233,5}{\sqrt{3} * 20} = 6,74 \text{ kA}$$

Do obliczeń przyjęto:

- ☐ prąd początkowy $I_k' = 6,74 \text{ kA}$,
- ☐ prąd udarowy $i_p = 17,16 \text{ kA}$,
- ☐ prąd wyłączalny $I_{ws} = k_w * I_k' = 1 * 6,74 = 6,74 \text{ kA}$,
- ☐ prąd zwarciovy 1-sekundowy $I_{th1s} = 1,05 * 6,74 = 7,08 \text{ kA}$,
- ☐ prąd zwarciovy 3-sekundowy $I_{th3s} = \sqrt{\frac{1}{3}} * I_k' = \sqrt{\frac{1}{3}} * 6,74 = 3,89 \text{ kA}$

Należy zastosować aparaturę SN o parametrach większych niż:

- Prąd zwarciovy krótkotrwały 6,74 kA,
- Prąd zwarciovy szczytowy 17,16 kA.

12.2. Dobór instalacji uziemiającej 20kV

Zgodnie z PN-EN 50522:2011 przekrój „A” przewodu oblicza się z wzoru:

$$A \geq \frac{I}{K} \times \sqrt{\frac{t_F}{\ln \frac{\Theta_f + \beta}{\Theta_i + \beta}}}$$

gdzie:

I – prąd uziomowy (przyjęto $I = 0,85 \cdot I_k'' = 0,85 \cdot 6,74 \text{ kA} = 5,73 \text{ kA}$)

K – stała dla $Fe=78$

t_F – czas trwania zwarcia (przyjęto $t_F=1\text{s}$)

Θ_f – temp. końcowa dla $Fe=400^\circ\text{C}$

Θ_i – temp. początkowa $=20^\circ\text{C}$

β – współczynnik dla $Fe=202$

Minimalny przekrój przewodów uziemiających:

$$A = \frac{I}{K} * \sqrt{\frac{t_f}{\ln \frac{\theta_f + \beta}{\theta_i + \beta}}}$$

$$A = \frac{5729,5}{78} * \sqrt{\frac{1}{\ln \frac{400 + 202}{20 + 202}}} = 73,54 \text{ mm}^2$$

Dla wykonania uziemienia przyjęto - jako przewody uziemiające dla połączenia aparatury z konstrukcjami i uziomem - bednarkę stalową ocynkowaną FeZn 40x5 (200mm²) **żółto-zieloną**.

12.3. Sprawdzenie doboru urządzeń SN

12.3.1. Sprawdzenie doboru wyłącznika

Dobrano wyłącznik próżniowy typu e²BRAVO produkcji Elektrometal Energetyka SA o parametrach:

- napięcie znamionowe:	$U_n=24\text{kV}$	$\geq$	$U_n=20\text{kV}$
- prąd znamionowy ciągły:	$I_n=800\text{A}$	$\geq$	$I_n=150\text{A}$
- znamionowy prąd zwarciaowy krótkotrwały:	$I'_{k3s}=25\text{kA}$	$\geq$	$I'_k=6,74\text{kA}$
- znamionowy prąd zwarciaowy szczytowy:	$I_p=63\text{kA}$	$\geq$	$I_p=17,16\text{kA}$

Wyłączniki SN dobrano poprawnie.

12.3.2. Sprawdzenie doboru odłącznika szynowego i liniowego SN

Dobrano odłącznik typu OWIII 20/6-1 produkcji ABB o parametrach:

- napięcie znamionowe:	$U_n=24\text{kV}$	$\geq$	$U_n=20\text{kV}$
- prąd znamionowy ciągły:	$I_n=630\text{A}$	$\geq$	$I_n=150\text{A}$
- znamionowy prąd zwarciaowy krótkotrwały:	$I'_{k3s}=20\text{kA}$	$\geq$	$I'_k=6,74\text{kA}$
- znamionowy prąd zwarciaowy szczytowy:	$I_p=50\text{kA}$	$\geq$	$I_p=17,16\text{kA}$

Odłączniki SN dobrano poprawnie.

12.3.3. Sprawdzenie doboru przekładnika prądowego SN

Dobrano przekładnik prądowy typu TPU 60.11 produkcji ABB o parametrach:

- napięcie znamionowe:	$U_n=24\text{kV}$	$\geq$	$U_n=20\text{kV}$
- znamionowy prąd zwarciaowy krótkotrwały:	$I'_{k1s}=31,5\text{kA}$	$\geq$	$I'_k=6,74\text{kA}$
- znamionowy prąd zwarciaowy szczytowy:	$I_p=80\text{kA}$	$\geq$	$I_p=17,16\text{kA}$
- prąd znamionowy strony pierwotnej:	$I_{1n}=150\text{A}$		
- prąd znamionowy strony wtórnej:	$I_{2n}=5\text{A}$		

Przekładniki prądowe SN dobrano poprawnie.

12.3.4. Sprawdzenie doboru przekładnika prądowego – strona wtórna

Zasilanie rozdzielni Rozdzielni Głównej R-18 20kV - pole nr 14

Dane przyjęte do obliczeń dotyczących doboru mocy przekładników prądowych:

- znamionowa wartość prądu po stronie wtórnej przekładnika: $I_n = 5 \text{ A}$
- przekrój przewodu: $s = 2,5 \text{ mm}^2$
- oporność przejścia na zaciskach: $R_z = 0,025 \text{ } \Omega$
- liczba zacisków: $z = 4$
- konduktywność przewodu: $\gamma_{\text{Cu}} = 56 \text{ mS/m}$

Wzór na wyznaczenie rezystancji przewodów:

$$R_p \geq \frac{l}{\gamma_{\text{Cu}} * s} \quad [\Omega]$$

gdzie:

l – długość przewodu łączącego przekładnik prądowy z zasilanym aparatem.

Wzór na wyznaczenie strat mocy w przewodach w warunkach dopuszczalnego przeciążenia:

$$\Delta S_p = I_n^2 * R_p [\text{VA}]$$

Wzór na wyznaczenie mocy traconej na oporności przejścia zacisków:

$$\Delta S_z = I_n^2 * R_z * z [\text{VA}]$$

Obciążenie wprowadzone przez aparaty przyłączone do uzwojenia wtórnego:

$$\Delta S_{\text{ap}} - \text{obciążenie mocy w przyłączonych aparatach}$$

Wyznaczenie całkowitej mocy pobieranej przez obwód wtórny przekładnika prądowego:

$$S_{\text{obc}} = \Delta S_p + \Delta S_z + \Delta S_{\text{ap}} [\text{VA}]$$

Obciążenie przekładników prądowych nie może przekraczać wartości znamionowych, zatem:

$$S_{\text{pp}} > S_{\text{obc}}$$

gdzie:

S_{pp} – znamionowa moc uzwojenia wtórnego przekładnika prądowego,

S_{obc} – całkowita moc pobierana przez wtórny obwód przekładnika prądowego.

Obciążenia wprowadzane przez aparaty przyłączone do uzwojeń wtórnych przekładników prądowych w polu nr 14:

$\Delta S_{\text{ap}} = \Delta S_{\text{ap}} (\text{EA19}) = 0,5 \text{ VA}$ - obciążenie obwodów prądowych amperomierza EA19

$\Delta S_{\text{ap}} = \Delta S_{\text{ap}} (e^2_{\text{TANGO}}) = 0,2 \text{ VA}$ - obciążenie obwodów prądowych zabezpieczenia e²TANGO

Dobrano przekładnik o następujących parametrach:

150/5/5A, I_{th}=31,5kA

I – 5VA; kl. 0,5; FS5;

II – 10VA; 5P10.

Numer rdzenia	l [m]	s [mm ²]	R _p [Ω]	ΔS _p [VA]	ΔS _z [VA]	ΔS _{ap} [VA]	S _{obc} [VA]	Obciążenie [%]
Rdzeń I	3	2,5	0,021	0,536	2,5	0,5	3,536	70,72
Rdzeń II	3	2,5	0,021	0,536	2,5	0,2	3,236	32,36

$$S_{pp} > S_{obc}$$

$$I - 5 > 3,536$$

$$II - 10 > 3,236$$

Przekładniki dobrano prawidłowo.

12.3.5. Sprawdzenie doboru przekładnika napięciowego SN

Dobrano przekładnik napięciowy typu TJC 6 produkcji ABB o parametrach:

- napięcie znamionowe: $U_n=24kV \geq U_n=20kV$

- napięcie znamionowe strony pierwotnej: $U_{1n}=20:\sqrt{3}kV$

- napięcie znamionowe strony wtórnej: $U_{2n}=0,1:\sqrt{3}kV$

$$U_{2n}=0,1:3kV$$

Przekładniki napięciowe SN dobrano poprawnie.

12.3.6. Sprawdzenie doboru przekładnika napięciowego – strona wtórna

Zasilanie rozdzielni Rozdzielni Głównej R-18 20kV - pole nr 14

Dobrano przekładnik o następujących parametrach:

$$20:\sqrt{3} / 0,1:\sqrt{3} / 0,1:3 kV$$

I – 5VA; kl. 0,5;

III – 5VA; 3P.

Obciążenie wprowadzone przez aparaty przyłączone do uzwojenia wtórnego:

$$\Delta S_{ap} - \text{obciążenie mocy w przyłączonych aparatach}$$

Wyznaczenie całkowitej mocy pobieranej przez obwód wtórny przekładnika napięciowego:

$$S_{obc} = \Delta S_{ap} [VA]$$

Obciążenie przekładników napięciowych nie może przekraczać wartości znamionowych, zatem:

$$S_{pn} > S_{obc}$$

gdzie:

S_{pp} – znamionowa moc uzwojenia wtórnego przekładnika napięciowego,

S_{obc} – całkowita moc pobierana przez wtórny obwód przekładnika napięciowego.

Obciążenia wprowadzane przez aparaty przyłączone do uzwojeń wtórnych przekładników napięciowych w polu nr 14:

$$\Delta S_{ap} = \Delta S_{ap(e^2 TANGO)} = 0,4VA - \text{obciążenie obwodów napięciowych zabezpieczenia } e^2 TANGO$$

$$S_{pn} > S_{obc}$$

$$I - 5 > 0,4$$

$$II - 5 > 0,4$$

Przekładniki dobrano prawidłowo.

12.4. Nastawy zabezpieczeń

W polu nr 14 Rozdzielni Głównej R-18 20kV proponuje się wprowadzić do zabezpieczenia pola następujące nastawy zabezpieczeń:

$$I > \quad 260A/1,3s$$

$$I >> \quad 2000A/0,3s$$

$$I_o > \quad 40A/0,3s - \text{ziemnozwarciowe zerwo-prądowe}$$

$$U < \quad 0,7U_n/0,5s$$

$$U > \quad 1,2s U_n/0,5s$$